

ประโยค ป.ธ. ๗
แปล ไทยเป็นมคธ
สอบ วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

๑. ด้วยเหตุ นั้น ทุจริตมีการคิดเรื่อง ที่ชั่วเป็นต้น ของผู้นั้น จึงเรียกว่า พาลลักษณะ เพราะเป็นเหตุ ให้คนทั้งหลาย กำหนด คือรู้คนพาลได้ เรียกว่า พาลนิमित เพราะเป็นเหตุ แห่งการหมายรู้คนพาล และเรียกว่า พาลาปทาน เพราะเป็นความประพฤติประจำ ของคนพาล ฯ ด้วยเหตุ นั้น ในพาลบัณฑิตสูตร ในอุปริปัณณาสกั พระผู้มีพระภาค จึงตรัสว่า ภิกษุทั้งหลาย พาลลักษณะ พาลนิमित พาลาปทาน ของคนพาลมี ๓ ประการ เหล่านี้ ๓ ประการ คืออะไรบ้าง ภิกษุทั้งหลาย คนพาล ในโลกนี้ คิดแต่เรื่อง ที่ชั่ว พุดแต่คำ ที่ชั่ว ทำแต่กรรม ที่ชั่ว ฯ สัตว์เหล่าใด เหล่าหนึ่ง ผู้ประกอบด้วย กุศลกรรมบถ ๑๐ มีเว้นจากฆ่า สัตว์เป็นต้น ชื่อว่า บัณฑิต ฯ อีกประการหนึ่ง พระพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้า พระมหาสาวก ๘๐ และพระสาวกของพระตถาคต เหล่าอื่น และในอดีตกาล ครุสุเนตต์ และอกิตติดาบสเป็นต้น พึงทราบ ว่า บัณฑิต ฯ ท่านเหล่านั้น แม้ทั้งหมด เรียกว่า บัณฑิต เพราะดำเนิน ไปในประโยชน์ทั้งหลาย ด้วยปัญญาคติ ฯ ด้วยเหตุ นั้น ในอรรถกถา ท่านจึงกล่าว ว่า เหล่าชน ที่ชื่อว่า บัณฑิต เพราะดำเนิน อธิบายว่า ไปในประโยชน์อัน เป็นไปในภพนี้ และในภพหน้า ด้วยญาณคติ ฯ แม้ในสัททนิติปกรณั ท่านก็กล่าวไว้ว่า ปชิต ชาติ เป็นไปใน ความไป ฯ ปัญญาใด ย่อมดำเนิน คือไปในประโยชน์ทั้งหลาย แม้อันละเอียด คือทราบอาการ แม้เป็นต้น ว่า ความบีบคั้น แห่งทุกข์เป็นต้น เหตุ นั้น ปัญญา นั้น จึงชื่อว่า ปัญญา ผู้ดำเนิน ไป คือไป ได้แก่ เป็นไป ด้วยปัญญา ที่ชื่อว่า ปัญญา เหตุ นั้น จึงชื่อว่า บัณฑิต อีกอย่างหนึ่ง ปัญญา ชื่อว่า ปัญญา ของผู้นั้น เกิดพร้อม แล้ว เหตุ นั้น ผู้นั้น จึงชื่อว่า บัณฑิต ผู้ชื่อว่า บัณฑิต เพราะดำเนิน คือไป ด้วย ญาณคติ ฯ ส่วนลักษณะ บัณฑิต พึงทราบ ด้วยอำนาจ แห่งความดี มีการคิดเรื่อง ที่ดีเป็นต้น ที่ตรัสไว้ในพาลบัณฑิตสูตร อย่างนี้ว่า ภิกษุทั้งหลาย บัณฑิตลักษณะ

บัณฑิตนิมิต บัณฑิตาปทาน ของบัณฑิต ๓ ประการเหล่านี้ ๓ ประการ
อะไรบ้าง ภิกษุทั้งหลาย บัณฑิตในโลกนี้ คิดแต่เรื่องที่ดี พูดแต่คำที่ดี ทำแต่
กรรมที่ดี ฯ

๒. พระศาสดาตรัสว่า โมกคัลลานะ เพราะเหตุไร เธอจึงถามเรา
เทพธิดาบอกความข้อนี้แก่เธอแล้วมิใช่หรือ ดังนี้แล้ว ตรัสว่า สัตว์ทั้งหลายเมื่
กล่าวเพียงคำสัตว์ ไปเทวโลกได้เหมือนกัน ฯ เรื่องนี้มาในการพรรณนาคาถา
ว่า บุคคลพึงกล่าวคำสัตย์ ไม่พึงโกรธ เป็นต้น ในโกธวรรคพระธรรมบท ฯ
ดังนั้น วาจาที่ประกอบด้วยองค์คืออวัยวะ ๔ มีกล่าวคำสุภาษิต เป็นต้น จึงชื่อว่า
เป็นสุภาษิต ฯ วาจาสุภาษิตนั้น จัดเป็นมงคล เพราะนำมาซึ่งความสุขระดับ
โลกิยะและความสุขระดับโลกุตตระ ฯ ด้วยเหตุนี้ ในอรรถกถาสุภาษิตสูตร
ท่านจึงกล่าวว่า พระผู้มีพระภาค เมื่อตรัสว่า ภิกษุทั้งหลาย วาจาประกอบด้วย
องค์ ๔ เหล่านี้แล เป็นสุภาษิต ดังนี้ ชื่อว่าทรงปฏิเสชวาจาที่ประกอบด้วยอวัยวะ
มีปัญญาเป็นต้นและสมบัติคือนาม ลิงค์ วจนะ วิภัติ กาล และการก ซึ่งชน
เหล่าอื่นบัญญัติแก่ชนเหล่านั้นว่า เป็นสุภาษิต โดยธรรม ฯ แท้จริง วาจา
ประกอบด้วยทุจริตมีคำส่อเสียด เป็นต้น แม้ถึงพร้อมด้วยอวัยวะเป็นต้น ก็ชื่อว่า
เป็นทุพภาษิต เพราะนำมาซึ่งสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์แก่ตนและชนเหล่าอื่น ฯ
ส่วนวาจาประกอบด้วยองค์ ๔ นี้ แม้ถ้าเป็นวาจานับเข้าในภาษาของชาวมลลภาวะ
หรือนับเข้าในเพลงขับของเด็กหญิงผู้นำหม้อน้ำ ถึงอย่างนั้น ก็ชื่อว่า เป็นสุภาษิต
นั่นเอง เพราะนำมาซึ่งความสุขระดับโลกิยะและความสุขระดับโลกุตตระ ฯ
ก็ในข้อนี้ มีภิกษุนักวิปัสสนาประมาณ ๖๐ รูป กำลังเดินทาง ได้ฟังเด็กหญิงชาว
สีหลผู้เฝ้าข้าวกล้าที่ข้างทางในเกาะสีหล ร้องเพลงขับมีเนื้อหาว่าด้วยความเกิด
ความแก่ความเจ็บความตาย ด้วยภาษาสีหลนั้นแลแล้ว บรรลุพระอรหัตต์เป็น
อุทาหรณ์ ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๔ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๗
แปล ไทยเป็นมคธ

๑. เตนสุส ทูจันนิตตจินตนาทีนิ พาลโธ ลกขยติ ฉายติ เอเตหีติ
พาลลกขณานิ พาลสุส สยชานนการณโต พาลนินิตตานิ พาลสุส
จริตาปทานโต พาลาปทานานีติ จ วุจันนติ ฯ เตน วุคฺคํ อุปริปณฺณาสะเก
พาลปณฺทิตฺตสุคฺเต ตีณฺนิมานิ ภิกฺขเว พาลสุส พาลลกขณานิ พาลนินิตตานิ
พาลาปทานานิ กตมานิ ตีณฺนิ อีธ ภิกฺขเว พาลโธ ทูจันนิตตจินตฺติ จ โหติ
ทฺฐภาสิตภาสี จ ทฺฐกฏกมฺมการี จาติ ฯ ปณฺทิตา นาม เย เกจิ ปาณาติปาตา-
เวรมณฺีอาทิตสฺสกุสลกมฺมปถสมนฺนาคตา สคฺคตา ฯ อปิ จ พุทฺธปฺปจฺเจกพุทฺธ-
อสีติมหาสาวกา อญฺเฆ จ ตถาคตสาวกา อตีเต สฺสุนฺตสคฺคธาอภิตฺติตาปสาทโย
จ ปณฺทิตาติ เวทิตพฺพา ฯ สพฺเพปิ เต อตฺถเกสุ ปณฺณาคคิยา คมนโต
ปณฺทิตาติ วุจันนติ ฯ เตนภฺรจกถายํ ปณฺหนตฺตีติ ปณฺทิตา ทิฏฺฐธมฺมิก-
สมฺปรายิกเกสุ อตฺถเกสุ ฌานคคิยา กจฺจนตฺตีติ อธิปฺปาโยติ ฯ สทฺทนีติยมฺปิ
ปฺพิ คตฺยํ สุขุเมสุปิ อตฺถเกสุ ปณฺทติ กจฺจนติ ทฺฐขาทีนํ ปิพฺพาทักฺกปิ อากาโร
ชานาตีติ ปณฺหา ปณฺหาเย อีโต คโต ปวคฺคโตติ ปณฺทิตโต อถวา
สยชานตา ปณฺหา เอตสฺสาติ ปณฺทิตโต ปณฺทติ ฌานคคิยา กจฺจนตฺตีติ
ปณฺทิตโตติ วุคฺคํ ฯ ปณฺทิตลกขณานิ ตฺถ ตีณฺนิมานิ ภิกฺขเว ปณฺทิตสุส
ปณฺทิตลกขณานิ ปณฺทิตนินิตตานิ ปณฺทิตาปทานานิ กตมานิ ตีณฺนิ อีธ ภิกฺขเว
ปณฺทิตโต สฺวจินนิตตจินตฺติ จ โหติ สฺฐภาสิตภาสี จ สฺฐกฏกมฺมการี จาติ เอวํ
พาลปณฺทิตฺตสุคฺเต วุคฺคานํ สฺวจินนิตตจินตนาทีนํ วเสน เวทิตพฺพานิ ฯ

๒. สคฺคธา กสฺมา มํ โมคฺคกฺลถาน ปุจฺฉนฺตี นนฺ เต เทวธิตาย
อยมตฺโถ กถิตฺติ วตฺวา สจฺจมคฺคตํ เกตฺตวาปี เทวโลกํ กจฺจนนฺตีเยวาติ อาห ฯ
อิทํ วตฺถุ ธมฺมปทสุส โภชวคฺเค สจฺจํ ภณฺเณ น กฺขุฌเยยยาติ คาธา-
วณฺณนายมาคตํ ฯ อิติ สฺฐภาสิตภาสนาทีนํ จตฺฐหิ อวยวฺงฺเคหิ ยุตฺตา วาจา
สฺฐภาสิตา นาม ฯ สา โลภียโลภุคฺคตฺรสุชาวตฺตฺตา มงฺกลํ ฯ เตน วุคฺคํ

สุภาสิตสุดตวณณายํ อิมหิ โข ภิกขเว จตฺหิ องฺเคหิ สมฺนฺนาคตา วาจา
 สุภาสิตา โหตีติ ภูณฺนโต ปเรสํ ยมิตฺมณฺเณ ปฏฺฐิตฺวาทีหิ อวยเวหิ นาม
 ลิงฺควจฺนวิภคฺตีกาลการกสมฺปตฺตีหิ จ สมฺนฺนาคตํ วาจํ สุภาสิตาติ ปญฺญเปฺนติ
 ตํ ฐมฺมโต ปฏฺฐิเสเชติ ฯ อวยวาทิสมฺปนฺนาปี หิ เปฺสฺสุณฺวาทิสมฺนฺนาคตา วาจา
 ทฺพฺภาสิตา โหติ อตฺตโน จ ปเรสยจ อนุตฺตาวหตฺตา ฯ อิมหิ ปน จตฺหิ
 องฺเคหิ สมฺนฺนาคตา สเจปี มลฺกฺขภาสาปฺริยาปฺนฺนา ฆฏฺฐเจฎฺฐิกาคีตกปฺริยาปฺนฺนา
 วา โหติ ตถापि สุภาสิตา เอว โลกียโลกุตฺตรสุขาวหตฺตา ฯ สีหฺลทีเป มคฺคปฺสฺเส
 สสฺสํ รกฺขณฺติยา สีหฺลเจฎฺฐิกาย สีหฺลเกเนว ชาตฺชิรราพฺยาธิมรณฺยตฺตํ
 คีตํ กายนฺติยา สุตฺวา มคฺคํ กจฺจนฺตา สฏฺฐิมตฺตา วิปฺสฺสกา ภิกฺขุ เจตฺถ
 อรหตฺตปฺปตฺตา นิตฺสฺสนํ ฯ
